

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΟΥ ΘΟΚ κ. ΠΑΝ. ΠΑΘΟΝΙΔΗ
ΣΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ Α. ΜΑΚΑΡΙΟΥ - ΓΚ. "ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ" - 9/11/89.

Ο Σικέϊρος είχε πει κάποτε ότι η ζωγραφική πρέπει να λειτουργεί σαν γροθιά στα μούτρα της απάθειας! Το ίδιο πιστεύει κι' ο Αντρέας Μακαρίου και αυτό το πιστεύω του το κάνει πράξη, όπως θα διαπιστώσετε και μόνοι σας.

Ο συνεχής προβληματισμός κι' η πρόκληση σε διάλογο είναι ουσιαστικά στοιχεία ^{εξ} έργου του Α.Μ. Τα συναντά κανείς αυτά τα στοιχεία και στο εικαστικό του έργο αλλά και στην φιλοσοφική και αισθητική του συγκρότηση, που διαπερνά την δημιουργία του.

Φοιτητής ακόμη στην Ακαδημία Καλών Τεχνών της Μόσχας, ~~ζούσε~~ ^{ζούσε} ώρες ολόκληρες στις Πινακοθήκες Ερμιτάζ και Πούσκιν, προσπαθώντας να διεισδύσει στο υπόστρωμα των καλλιτεχνικών ρευμάτων, που συναντιούνταν στην χώρα των σπουδών του. Τον εντυπωσίαζε ακριβώς εκείνο το συναπάντημα των μοντέρνων ρευμάτων που το εξέφραζαν οι Καντίνσκι και Μάλεβιτς με τον πλούτο της παράδοσης της Βυζαντινής τέχνης όπως εκφράζονταν στην ρωσική αγιογραφία. Μια παράδοση που ζούσε και μέσα στις δικές μας καταβολές.

Όλ' αυτά τα εφόδια σε συνδυασμό με τον αυστηρό, ακαδημαϊκό εξοπλισμό, που του πρόσφερε η Ακαδημία Σούρικωφ έσπρωξαν τον Α.Μ. σ' ένα επαγγελματικό σημείο απ' όπου μπορούσε να προχωρήσει ο ίδιος στις δικές του καλλιτεχνικές αναζητήσεις.

Την πρώτη ατομική έκθεση την οργάνωσε στην Πάφο το '78 όντας ακόμη φοιτητής. Δυο χρόνια πιο ύστερα, το '80, δίνει το παρόν του και στην Λευκωσία. Το '81 επιστρέφει στην Κύπρο με Δίπλωμα με το άριστα που απόσπασε με το έργο του "Μονόλεπτη σιγή".

Αξιολογώντας, λέει, τα πράγματα έβλεπε πως μπροστά του ξανοίγονταν δυο δρόμοι. Ο ένας, ο παραδοσιακός, ερχόταν από τους Διαμαντή και Κάνθο κι' ο άλλος, στον οποίο εντάσσονταν οι πρωτοποριακές ομάδες ξεκινούσε από τον Χριστόφορο Σάββα. Με τις πρώτες σειρές των έργων του, τα Κυπριακά και τα Μυθολογικά, προσπάθησε να πάρει το νήμα της παραδοσιακής σχολής. Ταυτόχρονα όμως άρχισε να μελετά και τα επιτεύγματα του δεύτερου δρόμου.

Όσον προχωρούσε ο Αντρέας στην εμβάθυνση της μελέτης των πρωτοπορειακών σχολών τόσο πιο πολύ πείθονταν, ότι σε γενικές γραμμές ξεχώριζαν δυο ρεύματα. Εκείνο του Καντίσκι, όπου ήταν εμφανής η προσπάθεια απεικόνισης της ασυνείδητης ροής της σκέψης μ'ανεικονικό τρόπο μέσα από ένα παιγνίδι των σχημάτων και των χρωμάτων κι'εκείνο του σουρεαλισμού, όπου η προσπάθεια έτεινε στην καταγραφή της ασυνείδητης ροής της σκέψης με εικονικό τρόπο.

Το ρεύμα Καντίσκι δεν ολοκληρώθηκε μορφικά και οδηγήθηκε στην σφαίρα της διακόσμησης. Οι σουρεαλιστές όντας, σύμφωνα με τον **A.M.** [redacted] πιο ουσιαστικοί, σταμάτησαν σε κάποιο σημείο τις έρευνες τους και δεν προχώρησαν.

Ανακεφαλαιώνοντας όλες αυτές τις έρευνες και τις μελέτες ο A.M. επιχειρεί [redacted] μια σύνθεση των επιτευγμάτων και στους δυο χώρους που θα τον οδηγήσει σταδιακά και μετά από επίπονες προσπάθειες σε μια κατάδυση στο υποσυνείδητο με στόχο ν'ανασυρθούν οι μνήμες και να ζωντανέψουν τα οράματα.

Σταθμός στην καλλιτεχνική ανέλιξη του A.M. υπήρξε το χρυσού μετάλλιο, που απέσπασε το 1985 στην Τριενάλε Σόφιας και ταυτόχρονα η αναγνώριση της δουλειάς του στο ART EXPO της Νέας Υόρκης και στην Διεθνή Έκθεση του Τορόντο. Εδώ για πρώτη φορά είχε επιχειρηθεί από τον Αντρέα το πάντρεμα της παράδοσης με το μοντέρνο.

Απ'εδώ και πέρα ο δρόμος ανοίγει διάπλατα, αποκαθίσταται μια επαφή με τα διεθνή εικαστικά κέντρα, αρχίζει να λειτουργεί ένας διάλογος του Μακαρίου με τις πρωτοπορείες όπως εμφανίζονταν. Αρχίζει ταυτόχρονα ο Μακαρίου να διαμορφώνει την δική του πρόταση.

Είναι παράξενο ίσως κι'αντιφατικό, τόνιζει ο Αντρέας, αλλά όσο πιο κοντά έβλεπα τον εαυτό μου στις πρωτοπορείες τόσο πιο πολύ προσανατολιζόμουν στις ρίζες μας, που τις έβλεπα να φτάνουν στην αρχαϊκή περίοδο.

Δυο στοιχεία από την δουλειά του Μακαρίου που μας περιστοιχίζει μαρτυρούν αυτήν ακριβώς την 'αντιφατικότητα, που οδηγεί μέσα από τους μαγικούς δρόμους της τέχνης σ'αυτό που λέμε ρίζες.

Το πρώτο είναι τα σανιδόσχημα αρχαϊκά κυπριακά ειδώλεια και το δεύτερο τα κέρινα τάματα που διατηρούνται στις εκκλησίες μας και που πηγαινούν πίσω στις λατρείες της Αφροδίτης.

Σ' αυτή την πορεία προς τα αρχέτυπα σύμβολα ο Α.Μ. δίνει μια πολύ συγκροτημένη φιλοσοφική ερμηνεία. Ο σύγχρονος άνθρωπος βρίσκεται συνέχεια κάτω από ένα συνεχή καταιγισμό εικόνων, που τείνουν να σβύσουν από την συνείδηση του όλα όσα κατέγραψαν υπό μορφή μνήμης και οραμάτων οι χιλιετηρίδες κι οι αιώνες και να στήσουν στην θέση τους τεχνητά είδωλα, τεχνητές επιθυμίες. Χάνεται έτσι ανάμεσα στ' άλλα κι' η μυστικιστική μέθεξη Ανθρώπου και Φύσης.

Ποιά η πρόταση τώρα Μακαρίου; Να μπου σ' ένα διάλογο τ' αρχέτυπα με τα τεχνητά κατασκευάσματα, τα κέρινα με τις μεταλλικές κατασκευές που ανάμεσα στ' άλλα μαρτυρούν και την φθορά της ύλης.

Όλους αυτούς τους προβληματισμούς τους πολύ φιλόδοξους πρέπει να πω προσπάθησε ο Α.Μ. να τους μορφοποιήσει στα γλυπτικά συμπλέγματα, που βρίσκονται στο πάνων μέρος της Έκθεσης.

Την ίδια αυτή πρόταση την συναντούμε και στα μεγάλα ζωγραφικά έργα, που βρίσκονται στο υπόγειο, όπου η γνώριμη μαστοριά του Αντρέα Μακαρίου στον χειρισμό των μεγάλων επιφανειών, η μαστοριά του στην χρήση των χρωμάτων και του σχεδίου, κι' η εκπληκτική δύναμη που αναδύεται πάντα μέσα από τις συνθέσεις του, οδηγούν σε παραστάσεις κοσμογονικές.

Στην μεσαία αίθουσα ο Α.Μ. μας θέλει να δούμε το μονοπάτι που οδηγεί στα επόμενα του βήματα.

Αξίζει εδώ ν' αναφέρουμε, ότι ένα μέρος αυτής της πρότασης που φέρει τον τίτλο 'Μνήμες από το μέλλο' παρουσιάστηκε στο Β' Ευρωπαϊκό Φόρουμ Τέχνης, πούγινε τον περασμένο Αύγουστο στο Διεθνές Κέντρο Δελφών. Η πρόταση εκείνη επελέγη επίσης για συμμετοχή σε Διεθνή Διαγωνισμό Τέχνης στη Νέα Υόρκη.

Εδώ σήμερα είμαστε μάρτυρες μιας προέκτασης εκείνης της πρότασης.

Αναμφίβολα ο Α.Μ. ξέρει πως η καινούρια του δουλειά θα προκαλέσει. Μερικοί από σας που ξέρουν κι' αγάπησαν τους λυρικούς κύκλους του Αρχαίου Άνεμου και των Αρκαδικών Ονείρων μπορεί να νιώσουν άβολα μέσα σ' αυτές τις αίθουσες. Αυτός όμως είναι ο Αντρέας Μακαρίου, που κινείται με την ίδια ευχέρεια από το λυρικό, στο

δραματικό, στο τραγικό, στο φιλοσοφικό πάντα με την ματιά και την καρδιά του πραγματικού δημιουργού που κρατά στέρεα τον παλμό της εποχής, μιας εποχής όλο εκπλήξεις και αντιθέσεις.

Μακρύς πολύ μακρύς ο δρόμος που διάνυσε ο Αντρέας Μακαρίου από το σπιτάκι της Λετύμπου όπου πιτσιρίκι ακόμα πέντε χρονών ζωγράφιζε πλάϊ στο τζάκι μέχρι να φτάσει στις κατακτήσεις που ξεπερνούν τα κυπριακά όρια της σημερινής του Έκθεσης.

Η ιστορία της τέχνης έχει αποδείξει περίτρανα ότι στον χώρο της Κουλτούρας δεν υπάρχουν μικροί και μεγάλοι λαοί.

Κι'ας το πούμε χωρίς ~~αμφιβολίες~~ ^{δισταγμό} ότι τουλάχιστο στα Εικαστικά μπορεί η Κύπρος να σταθεί άνετα σ' οποιοδήποτε διεθνές ~~θέμα~~ ^{θέμα}. Αυτό είναι και το μήνυμα της Έκθεσης Α. Μακαρίου.